

BOA: weg met de drempels, samenwerken is de sleutel

tekst
WOUTER BULCKAERT
& CAROLINE BOUDRY
illustraties
JANNAH VAN HOUT

Het decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten (BOA) heeft als doel om een kwalitatief en gevarieerd aanbod aan buitenschoolse opvang en activiteiten te realiseren voor alle kinderen van 3 tot 12 jaar. Samenwerken met partners staat daarin centraal. *Kindertijd* gaat op zoek naar lokale initiatieven die daar al werk van hebben gemaakt.

‘Wij gaan naar de kinderen, in plaats van dat ze naar ons moeten komen’

Valerie Vermeiren is kwaliteitscoördinator voor- en naschoolse opvang Stedelijk Onderwijs Antwerpen: ‘We willen de opvang kwalitatiever maken door structuur te brengen in de opvang, begeleiders te ondersteunen, afspraken te maken, spelletjes te organiseren en daarnaast ook met partners samen te werken om activiteiten op school aan te bieden. Zo kunnen de kinderen in hun vertrouwde omgeving blijven en moeten ouders hun kinderen niet naar een andere plek brengen. Dat zorgt ook voor een gevoel van veiligheid en vertrouwen. Zo werken wij dus eigenlijk al volgens de basisprincipes van het BOA-decreet.

Dat is allemaal vrij nieuw, en dat is een proces van vallen en opstaan. Veranderingen zorgen voor weerstand. Zo hebben vrijwilligers het er soms moeilijk mee dat wat ze al jaren doen nu plots anders moet, of dat ze een actievere rol moeten opnemen, of dat ze een opleiding moeten volgen, of dat ze nu moeten aan- en afmelden met een nieuwe manier van registreren. Ook bij leraren en directie is er soms weerstand, omdat het een extra engagement vraagt om met partners samen te werken en afspraken met hen te maken zoals het openstellen van je turnzaal.

Maar eenmaal die weerstand overwonnen is, verloopt de samenwerking met de scholen goed. Wanneer je bijvoorbeeld kinderen met een kwetsbare achtergrond hebt, is het een groot voordeel om je nu met je vragen te kunnen richten tot de zorgcoördinator van de school. Uiteindelijk draait het erom dat je dat allemaal doet om de kinderen extra kansen te geven. Wanneer kinderen – en hun ouders – je dan om de nek vliegen omdat ze zo blij zijn dat je hun die kansen geeft, dan haal je daar veel energie uit.’

Evelyne Van Hecke, coördinator Moving Ground vzw: ‘Moving Ground is gestart als een dans- en theatergezelschap waarvan de initiatiefnemers niet uit kunstminnende gezinsculturen kwamen. Zelf ben ik de oudste dochter van een tienermoeder met een gezin van vier. Mijn mama vond dat ik een sport moest kiezen. Ik koos voor dans, en dat bleek de liefde van mijn leven te zijn. Ik besloot daar mijn job van te maken, maar gezien mijn familiale achtergrond was dat carrièrepad niet zo evident. Het was heel hard *struggelen*. Je botst door

→

—

‘Als dans- en theatergezelschap zijn wij de bondgenoten van de school’

—

je achtergrond in kansarmoede op een pak uitsluitingsmechanismes. Zo is mijn collega, met wie ik de jeugdwerking opstartte, van Congolese afkomst. Zij bracht haar hele jeugd in Antwerpen door zonder papieren. Toen we onze organisatie opstartten, wilden we die drempels wegwerken: met dans, theater, muziek en *spoken word*. We zijn begonnen met een vakantiewerking voor kinderen en zijn uiteindelijk uitgegroeid tot een professionele organisatie.

Die uitsluitingsmechanismen bestaan nog steeds. Net daarom willen we laagdrempelige activiteiten aanbieden om zo kinderen kansen te geven om hun talenten te ontwikkelen. Belangrijk is: we richten ons tot álle kinderen, niet enkel die in kansarmoede of met een migratieachtergrond. Want ook in de realiteit leven we allemaal samen in een heel diverse stad. Daarom zijn we ook gaan samenwerken met scholen, om daar dans-, rap- en theaterlessen te geven. Zo gaan wij naar de kinderen, in plaats van dat ze naar ons moeten komen. Want veel van onze kinderen hebben, net zoals ik vroeger, geen ouders die over een netwerk beschikken dat hun kinderen overal naartoe kan brengen. Als het bijvoorbeeld kamp is, dan hebben wij een deal met een fietsverhuurder om met de bakfiets kinderen te gaan ophalen in de buurt.

En zo zijn we dus ook terechtgekomen in Wereld Wijs, een van de scholen waarvoor Valerie werkt. Daar zitten best veel kinderen met moeilijke thuissituaties, die in kansarmoede leven, die een zware rugzak hebben of die uit oorlogsgebieden komen. De conflicten in de klas komen soms tot uitbarsting in de dansles. Dan is het fijn dat je als externe partner deel wordt van het team op school en dat je goed kan samenwerken met leraren, zorgcoördinatoren of de directeur. Zo zie je wat er aan de hand is, pak je – ook samen met de ouders – de problemen aan en breng je het traject tot een goed einde. Wij zijn dan ook elkaars bondgenoten, want we willen de talenten van de kinderen zo goed mogelijk laten ontplooien en hen zo ver mogelijk brengen in de wereld van de podiumkunsten.

Daarin zijn heel wat drempels die we moeten overwinnen. Om te beginnen culturele: er bestaan veel vooroordelen over de dans- en theaterwereld, waardoor ouders hun kinderen van die gevaren willen afschermen. Zo dacht mijn mama bijvoorbeeld dat ik als danseres anorexia zou krijgen. Er

zijn ook financiële drempels. Die los je niet op door gewoon opleidingen goedkoper te maken, want vaak zitten werkende alleenstaande mama's net boven de armoedegrens, waardoor ze geen verhoogde tegemoetkoming krijgen en de facturen dus niet kunnen betalen. Dan gaan we met hen op zoek naar hoe we de opleiding haalbaar en betaalbaar houden. Soms geven we hun een lager tarief of betalen ouders van kinderen die het zich wel kunnen veroorloven zelfs dubbel inschrijvingsgeld, omdat ze vinden dat elk kind recht heeft om in de vrije tijd aan podiumkunst te doen.

Zo hadden we een meisje met een groot talent voor theater. We hebben de ouders door de administratieve mallemolen van de inschrijving voor toneellessen geholpen en nu is het inschrijvingsgeld voor haar betaald, zodat ze lessen mag volgen in podiumkunstenhuis *hetpaleis*. Een van onze oudere jongeren begeleidt haar daarnaartoe. Zonder zulke gedeelde inspanningen zou dat talent verloren zijn gegaan.

Daarnaast zijn er ook praktische drempels die we bijvoorbeeld oplossen door zelf met de bakfiets de kinderen te gaan ophalen. Er zijn ook emotionele drempels, zeker als je werkt met kinderen die een traumatische jeugd hebben doorgemaakt. Daarom laten we elk kind op eigen tempo, op eigen niveau, met de eigen capaciteiten vooruitgaan. Op die manier voelen ze zich veilig in de les. Je duwt hen zo ver als ze kunnen, maar zonder er de nadruk op te leggen dat ze moeten presteren. Dan krijgen ze meer zelfvertrouwen en worden ze meer zelfzeker.

Theater, dans en rap komen natuurlijk pas echt tot hun recht op het podium. Dus moet je uitbreken uit de turnzaal van de school. Daarom hebben we de kinderen een performance laten doen in het rusthuis: zo durfden ze voor een publiek op te treden en kregen de bewoners in dat woon- en zorgcentrum de wereld binnen. Dat was voor de kinderen heel leuk en laagdrempelig: ze traden op voor een heel vriendelijk, dankbaar publiek dat fouten vergeeft. De kinderen hadden ook tekeningen gemaakt voor de oma's – want zo noemden ze hen. En zo geef je de kinderen ook mee dat theater, dans en rap een positieve impact hebben op de wereld. Bovendien creëer je verbinding met de buurt.'

Valerie: 'Op die manier wordt vrije tijd in de naschoolse opvang fijne, kwaliteitsvolle tijd. Kinderen leren heel veel dingen op een andere en vooral leuke manier. Ze leren verdraagzaam zijn, ze leren met elkaar omgaan, ze leren samenwerken … We zien nu al de impact van deze samenwerking op de kinderen. Nu ze zijn superblij, terwijl ze zich vroeger verveelden. Velen hadden nog nooit een hobby gehad en nu mogen ze ineens het podium op. Geweldig vinden ze dat!'

Evelyne: 'Kinderen van anderstalige nieuwkomers leren hier spelenderwijs Nederlands aan en kweken zelfvertrouwen. Ik zag kinderen die in de eerste raples niets durfden zeggen plotseling een hele rij verzen schrijven. Het grote voordeel is bovendien dat dat allemaal op school gebeurt. We bereiken kinderen die nooit bij ons zouden zijn geraakt als we gewoon aan de schoolpoort een flyer zouden hebben uitgedeeld.'

Valerie: 'Ouders voelen dat ook aan als veilig, want ze kennen de school en de leraren. En de scholen zien duidelijk de meerwaarde van dergelijke projecten. We werken bijvoorbeeld ook samen met *Taste Art* die dans-, sport en knutsellessen aanbieden en ook met een kansentarief werken. Kleine zelfstandigen komen dan weer yoga- of hoepellessen geven, ook het deeltijds kunstonderwijs gebruikt onze lokalen, *Futbalista* komt de taboes wegwerken rond voetbal voor meisjes door gratis lessen te geven, zodat ze kunnen doorstromen naar een club … om maar enkele partners te noemen met wie we samenwerken. Al blijft het een opgave om partners te vinden. Er is meer vraag dan aanbod, zeker als je partners zoekt die ook kortingen aanbieden voor kinderen van wie de ouders recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming.'

Evelyne: 'Je moet echt geloven in de maatschappelijke meerwaarde, want als je het puur commercieel bekijkt, verlies je als organisatie geld en word je bedolven onder een pak administratie. Veel ouders staan digitaal ook niet zo sterk, zijn kortgeschoold of kunnen niet lezen, dus die hebben best wel veel ondersteuning nodig. Ik doe een warm pleidooi aan het beleid om verenigingen die inclusief willen werken en die kansen willen geven aan álle kinderen, veel meer te ondersteunen. Bovendien gaan ze in het BOA-decreet uit van groepen van achttien kinderen. Dat is gewoon te veel voor een begeleider, zeker als je werkt met kinderen die

→

niet allemaal vlot Nederlands spreken. Wij werken met groepen van vijftien kinderen en proberen daar met twee begeleiders te staan om het veilig en ondersteunend te houden voor elk kind en om elk kind voldoende aandacht te kunnen geven. De financiering volstaat daar echter niet voor. De job wordt daardoor superzwaar om vol te houden, waardoor medewerkers sneller uitstappen en er een tekort aan lesgevers ontstaat. Bij ons is dat minder een probleem, omdat we gemiddeld beter betalen en met haalbaardere groepen werken. We moeten er wel keihard voor werken, maar als je ziet welke impact we hebben op die kinderen ... We zijn ons project op scholen begonnen los van het BOA-decreet, maar als het BOA-decreet ons kan helpen om het voor meer kinderen haalbaar te maken en om het voor ons als organisatie financieel haalbaar te blijven houden, dan zijn we zeker vragende partij.'

'De zwemlessen maken de stap naar het vrijetijdsaanbod een stuk kleiner'

Leren zwemmen vanuit zwemplezier is heel belangrijk voor kinderen. Helaas zijn er lange wachtlijsten voor zwemlessen en voor sommige gezinnen zijn die ook financieel nauwelijks haalbaar. Daarnaast is het voor ouders niet altijd makkelijk om wegwijs te raken in het aanbod aan zwemlessen of simpelweg om hun kind naar de zwemles te brengen. Vanuit die bezorgheden experimenteren twee Gentse basisscholen, Nieuwen Bosch en Sint-Lievenscollege, en de private zwemclub Proswimlab met een samenwerking in de naschoolse tijd.

Proswimlab merkte dat er, onder meer in het zwembad Van Eyck in Gent, tussen vier en zes uur in de namiddag enkele zwembanen onbenut bleven. Daarnaast ervoeren ze ook minder sterke zwemcompetenties en zelfs een toenemende zwemangst bij kinderen uit gezinnen in een maatschappelijke kwetsbaarheid. Dus gingen ze praten met enkele Gentse basisscholen om te kijken waar er kansen liggen. En die kansen zijn er, want net die naschoolse tijd biedt heel wat uitdagingen voor een kwaliteitsvol aanbod, zeker voor kinderen met een maatschappelijke kwetsbaarheid die op die momenten weinig toegang vinden tot georganiseerde vrijetijdsactiviteiten. Een samenwerking lijkt evident.

Toch ervaren beide partners drempels in het organiseren van dit aanbod. Zo zijn er vanuit de sportdienst en Farys afspraken voor privézwemclubs zoals Proswimlab die de uitrol van deze naschoolse zwemlessen bemoeilijken. Proswimlab mag bijvoorbeeld maar drie kinderen per lesgever inschrijven, krijgt tijdens die uren geen toegang tot de groepskleedkamers en mag slechts één zwembaan reserveren. Dit alles om alle privézwemclubs evenveel kansen op aanbod te geven. Ook voor scholen is de samenwerking met een externe vrijetijdspartner op een externe locatie niet evident. Ze vinden immers moeilijk begeleiders om de kinderen naar dat aanbod te brengen. Bovendien vormen de kostprijs en online inschrijven drempels.

Om de samenwerking te doen slagen, was er dus overleg en afstemming nodig met de sportdienst en de BOA-regie van Stad Gent om zoveel mogelijk drempels weg te halen en maximaal in te zetten op het bereiken van de gewenste doelgroep kinderen. Met de onmisbare steun en begeleiding van Jolien Reyniers en Brecht Peleman (VBJK) werkten ze een *BOA-partnerschap* uit met duidelijke voorwaarden voor zowel Proswimlab, de basisscholen als de betrokken stadsdiensten, waardoor alle partners er voordelen bij hebben.

De voorwaarden? Proswimlab biedt voor deze naschoolse zwemlessen een sociale korting aan om zo de kinderen die het meest nood hebben aan extra

zwemkansen maximaal te bereiken. Uiteindelijk komen ze toch tot het akkoord om zes leerlingen per lesgever per school te laten inschrijven. Daarnaast begeleiden de lesgevers de kinderen tijdens de wandeling van en naar het zwembad en nemen ze de communicatie en inschrijvingen op zich. De sportdienst stelt extra zwembanen, groepskleedkamers en een redder ter beschikking. De school zet zich actief in via de brugfiguur en de turnleraar. De brugfiguur heeft, vanuit haar verbindende rol op school, een warm contact met alle ouders op de school en de turnleraar is op de hoogte van de zwemcompetenties en/of zwemangsten van kinderen. Samen kunnen ze zoveel mogelijk kinderen bereiken die het meest baat hebben bij dit zwemaanbod. Karen De Baets, brugfiguur Sint-Lievenscollege: 'Veel van onze kinderen hebben zwemangst. Voor hen is één keer per week zwemles onvoldoende. Zij hebben nood aan extra lessen, zelfs ook in kleinere groepen, maar privélessen zijn heel duur. Daarom kwam deze samenwerking als geroepen. Als je naschoolse activiteiten aan kansentarief in de school of in de buurt zelf kan aanbieden, dan gaan ouders daar sneller op in. Dat is eigenlijk een beetje hun thuis, hun omgeving, en dat geeft vertrouwen. Voor de ouders was het belangrijk dat we in het begin ook zelf aanwezig waren om de kinderen te helpen zich aan te kleden en om hen weer veilig terug te brengen tot bij de ouders. Zo kregen de ouders het nodige vertrouwen in de zwemlessen én in de lesgevers.'

De opstart van dit aanbod vertoonde wel wat kinderziektes. Zo nam Proswimlab een financieel risico door voornamelijk gezinnen te bereiken die recht hebben op sociale korting. De brugfiguur moest dan weer veel inspanningen leveren om de gezinnen te bereiken en de inschrijvingen te regelen. Zij sprak immers elke ouder individueel aan om uitleg te geven over het aanbod, vertrouwen te winnen en te helpen bij het inschrijven en betalen. Daarnaast was er ook extra begeleiding nodig bij de wandeling naar het zwembad en bij het omkleden. Gelukkig konden de scholen daarvoor een beroep doen op enkele enthousiaste scholieren die als vrijwilligers elke week klaarstonden om de kinderen te begeleiden tijdens de zwemles.

Maar wat doen de kinderen nu eigenlijk tijdens die zwemlessen? Proswimlab en de twee scholen besloten om te starten met watergewenning in het ondiepe bad met als doel om allereerst de zwemangst bij de kinderen aan te pakken. En wat bleek? Als kinderen mogen ervaren en beleven vanuit de veiligheid van een kleine groep en met voldoende tijd om te wennen, dan verdween de zwemangst na les twee bij elk kind. Al snel gingen ze over naar *leren overleven* waarbij ze drijven met en zonder plankje en bellenblazen onder water ook nu weer met glans uitvoerden. Waar de kinderen in les 1 voorzichtig hun dikke teen in het water onderdompelden, lagen ze in les 8 in het water te rollen. Waar spetteren eerst voor frustratie zorgde, leek het zwembad bij les 8 een grote fontein. Waar vroeger waterangst de schoolse zwemlessen in de weg stond, springen alle kinderen nu steevast elke maandag vlot het water in.

> 'De ouders stralen wanneer ze hun kind zien genieten van het zwemmen'

→

Karen Feys (brugfiguur Nieuwen Bosch): ‘Kinderen die deelnamen aan de lessen maakten écht vooruitgang. Dat merken ook de turnleraren op school. Ze voelden zich veiliger in het water, hadden minder schrik en durfden in het diepe bad gaan. Voor sommige kinderen betekende de zwemles op maandag dat ze om de twee weken zelfs twee keer zwemles op die dag hadden. Ouders hadden wat voorbehoud, zeker in de winter, maar de kinderen waren zo gemotiveerd en zo blij dat ook de ouders overtuigd raakten van het belang ervan. De zwemlessen maken de stap naar het vrijetijdsaanbod een stuk kleiner. De drempel voor de ouders verlaagt, omdat de school de inschrijving voor de zwemlessen mee ondersteunt en de kinderen zelf naar het zwembad brengt. Hopelijk zetten ze daardoor ook de stap naar een breder vrijetijdsaanbod.’

Karen De Baets: ‘Zwemmen werd voor die kinderen echt een hobby. En vooral, de ouders stonden elke maandag nieuwsgierig te loeren door de raampjes van het zwembad en straalden wanneer ze hun kind zagen genieten tijdens het zwemmen. De volgende reeks was onmiddellijk volzet en alle partijen, niet het minst de kinderen en de ouders zelf, willen dat de samenwerking volgend schooljaar gewoon verdergaat.’

‘De jongste kleuters blijven na school in hun eigen klas, in hun gekende, vertrouwde omgeving’

Ket & Co, een lagere school in het hartje van Molenbeek, is het kloppende hart van vele organisaties. Ze werken allemaal vóór en mét kinderen vanuit een sterke en gedeelde visie. Allemaal dromen ze van een omgeving waarin kinderen zich ten volle kunnen ontplooien en hun interesses kunnen ontdekken. Die plek biedt leerkansen voor kinderen en stelt daarbij zorg, nabijheid, rust en spel centraal. Daarvoor stemmen opvang, school, partners en de Brede School continu hun werk op elkaar af.

Het is kwart over drie. De bel rinkelt en geeft het einde van de schooldag aan. Kaouthar trekt haar jas aan, neemt haar boekentas en loopt samen met de andere kleuters naar de speelplaats. Ze ziet dat haar vriendin Katarina haar papa vrolijk omarmt en dat ze samen naar huis vertrekken. Kaouthar loopt er wat verloren bij en kijkt beduusd naar de drukte rondom haar. Het lijkt al heel wat later voor Kaouthar wanneer een andere juf haar komt halen en haar naar een nieuw lokaal brengt. Daar mag de jas weer uit en krijgt ze een koekje toegestopt. Kaouthar voelt zich weer wat rustiger en knabbelt aan haar koekje.

An van Buggenhout (pedagogisch ondersteuner in de opvang binnen de school): ‘Het einde van de schooldag staat voor een kind sterk in het teken van overgangen – van school naar huis of van school naar de opvang. Dat moment verloopt weleens hectisch, wat voor de allerkleinsten verwarrend en beangstigend kan aanvoelen. Maar stel nu dat de jongste kleuters van de onthaalklas in hun eigen klas mogen blijven: in hun gekende, vertrouwde omgeving. Dat doen we dus bij Ket & Co. Het hoofd van de opvang en de leraren van de school kennen en vertrouwen elkaar. De begeleiders van de opvang mogen gebruikmaken van het klaslokaal om de kleuters uit de onthaalklas op te vangen na schooltijd. Zo zorgen ze er samen voor dat het gewoonweg niet opvalt dat er een *nieuw* moment in de dag is aangebroken. Dat brengt continuïteit in de omgeving van de allerjongsten en heeft een positief effect op hun welbevinden. De oudere kleuters en kinderen van de lagere school hebben wél een eigen lokaal voor de naschoolse opvang, dus moeten ze gelukkig niet ver.’

–

‘Eens de kinderen de zachte overgang naar de naschoolse tijd hebben gemaakt, kunnen ze uitvliegen naar allerlei activiteiten’

–

De begeleiders zijn bekende gezichten voor de kinderen. Ze hebben bovendien een sterke visie over hoe een kwaliteitsvolle opvang eruitziet, zoomen daarbij per leeftijdsgroep in op de specifieke noden van een kind en gaan hiermee aan de slag. De oudere kleuters kunnen bijvoorbeeld genieten van een knus ingericht lokaal met verschillende hoeken, sfeerlichten en muziek. Alle groepen starten met een warm onthaalmoment, waarbij de begeleiders inchecken met de kinderen over hoe ze zich op dat moment voelen. Op die manier sluiten ze gezamenlijk de schooldag af en maken ze samen een zachte overgang naar de naschoolse tijd.

Eens de kinderen geland zijn kunnen ze weer, als ze dit kiezen, uitvliegen naar allerlei activiteiten. Ze lopen door de gangen van Ket & co naar hun ateliers. De kinderen van de opvang kunnen deelnemen aan een hele reeks van activiteiten zoals *Debateville*, *Fanfakids*, breakdance en crea-ateliers van *Multimuzz*. An: ‘Dat is een grote meerwaarde. Door die ateliers krijgen de kinderen in de opvang de keuze om iets anders te doen. Om dit aanbod te organiseren zijn er gelukkig de Brede School-coördinatoren van Molenbeek. Zij kennen hun scholen goed en voelen wat de draagkracht is, van waaruit ze een passend aanbod voorzien in de ateliers. Ze werken als echte matchmakers tussen de school, de opvang en de vrijetijdspartner. Die hebben allen hetzelfde doel voor ogen: van de school een warme en uitdagende leeromgeving maken met tegelijkertijd voldoende aandacht voor zorg en rust, dit met oog voor alle kinderen op elk moment doorheen de dag. Samen bouwen de organisaties aan een netwerk rond kinderen en zorgen ervoor dat onze school een plek is waar het fijn opgroeien is.’

Over BOA

Het decreet Buitenschoolse Opvang en Activiteiten (BOA) heeft drie doelstellingen:

- kinderen speelmogelijkheden en ontplooiingskansen geven, maar ook keuzevrijheid en recht op rust;
- ouders de mogelijkheid bieden om werk, opleiding en gezin vlot te combineren;
- een aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten creëren dat toegankelijk en betaalbaar is voor iedereen. Het draagt op die manier bij tot een harmonieuze samenleving.

Kinderen krijgen meer kansen om zich te amuseren én hun talenten te ontwikkelen. De geleidelijke uitrol van het BOA-decreet ging in 2021 van start. De overgangstermijn tot 2026 geeft de nodige tijd om een lokaal BOA-beleid uit te tekenen. Het lokaal bestuur neemt de regie op en tekent een lokaal beleid uit rond buitenschoolse opvang en activiteiten. Dat wordt op termijn uitgewerkt in de meerjarenplanning. Het lokaal bestuur beslist over de besteding van de beschikbare financiële, personele en infrastructurele middelen.

Het lokaal bestuur werkt daarvoor nauw samen met partners, in een lokaal samenwerkingsverband. Dat kan bestaan uit verschillende lokale spelers: buitenschoolse (kleuter)opvang, onderwijs, cultuur, jeugd, sport, ouders, kinderen … Zo komt elke gemeente tot een gedragen visie.

Het decreet vraagt bijzondere aandacht voor kleuteropvang, gezinnen in een maatschappelijke kwetsbaarheid, kinderen met specifieke ondersteuningsbehoeften en het multifunctioneel gebruik van infrastructuur. Op 1 september 2026 eindigt de overgangstermijn en gaan de lokale besturen met hun partners effectief aan de slag.